Ankenævnet for Forsikring

Den 20. maj 2015 blev i sag nr. 86354:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

SEB Pension
Postboks 100
0900 København C

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsordning med forsikring ved tab af erhvervsevne i SEB Pension. Hun klager over en af selskabet foretaget ændring i forsikringsbetingelserne i 2009, hvor det i forsikringsbetingelserne blev indsat, at der ved grundlaget for beregningen af tab af erhvervsevne kan inddrages eventuelt fleksjobtilskud.

Selskabet har anført, at ændringen af forsikringsbetingelserne i 2009 er gyldigt vedtaget mellem selskabet og klagerens arbejdsplads, og at der er informeret behørigt herom.

I mail af 30/4 2014 til selskabet anførte klageren bl.a.:

> "Jeg har fået bevilliget flexordning da man ved jeg ikke kan arbejde på normale vilkår, jeg har smerter hver dag, men vil gerne arbejde lidt da jeg ikke ønsker slet ikke at lave noget.
>
> Vi talte sammen før i dag i telefonen, hvor du gjorde mig opmærksom på at hvis jeg får et flexjob så skal i ind og lave nye beregninger, ud fra betingelserne, der i 2009 siger at i også beregner offentlige tilskud med.
>
> Hvis jeg så overstiger 1/2 delen af min indkomst fra før jeg blev syg, hvilket jeg hurtigt gør, da jeg skal arbejde ca. 12 timer, så får jeg ikke udbetaling fra jer.
>
> Dette kan ikke være rigtigt at i bare lige pludselig kan lave det om, ved at sende mig et brev 9. august 2009 og skriver i sender et nyt dækningsbevis og det erstatter det gamle som da jeg i 2002 fik tegnet forsikringen i [arbejdsplads] og den ikke indeholdt dette med ydelser fra det offentlige.
> ...

> Det kan jo i princippet så ikke betale sig for mig at arbejde, og jeg tegnede jo denne forsikring dengang og fik lovning på at den skulle hjælpe mig med at bibeholde min leve standard og det vil den jo så absolut ikke gøre....
>
> Jeg havde en løn på 450.000 årligt og dette gør at jeg mister ca. 200.000 om året. I sælger jeres produkt på man skal kunne opretholde sin levestandard, og det passer så ikke hvis i ikke vil udbetale mig tab af erhvervsevne fordi jeg får et tilskud fra det offentlige, men det er jo langtfra det samme som jeg havde engang kun lidt over halvdelen.... jeg kan få ca.20.000 om måneden ud fra hvad jeg kan se og det overstiger jo min løn på ca. 35.000 om måneden uden bonus, lige over halvdelen...."

I en opfølgende mail til selskabet af samme dato anførte klageren yderligere:

> "Nu har jeg yderligere læst betingelserne, og der er et bilag til afsnit 2. Der står der at hvis min erhvervsevne nedsættes til 1/2 mens disse udvidede rettigheder gælder, så har jeg ret til fuld præmiefritagelse og ret til fuld invaliderente dækning ved tab af erhvervsevne, når nedsættelsen af erhvervsevnen indtræder, mens de udvidede rettigheder gælder.... Og dem er der ikke blevet lavet om på i mine betingelser, udover det står der her ikke noget om det med offentlige ydelser, disse udvidede regler er fordi vi havde de gamle betingelser i [arbejdsplads], som så blev ført over på denne måde."

Selskabet svarede klageren ved mail af 13/5 2014, hvor det bl.a. fremgår:

> "Nu har jeg talt med bla vores policeafdeling og [klagerens arbejdsplads] og SEB har jo en firmaaftale, som blev ændret i 2009. Her skete flere ændringer bla i forsikringsbetingelserne og priserne og det var her, at betingelserne omkring indtjeningsevnen i et fleksjob blev en del af de gældende betingelser. Denne aftale er indgået mellem vores selskaber og jeg går ud fra, at [klagerens arbejdsplads] har orienteret jer medarbejdere. Det er ikke muligt som enkelt medarbejder at vælge individuelle forsikringsbetingelser, da firmaaftaler indgås har samtlige medarbejdere.
>
> Du refererer til en højesteretsdom i 2004 og denne gav selskaberne ret til at medinddrage tilskuddet fra kommunen i vurderingen af indtjeningsevnen og sidenhen har pensionsselskaberne ændret deres betingelser efter denne dom."

I mail af 14/5 2014 til selskabet anførte klageren bl.a.:

> "I skriver det erstatter det gamle dækningsbevis men det er grundet jeg får lønforhøjelse i [arbejdsplads] og får flere penge sat ind på min pension. Det henviser ikke til betingelserne.
>
> I skriver ikke til os at der bliver lavet så drastisk en ændring vedr. Betingelserne som får sådan en stor betydning i en aktuel sag om tab af erhvervsevne.
>
> Ud over det har vi udvidede regler som omhandler afsnit 2, det er en del af betingelserne og det er jer der kalder det et bilag. Det er side 26 i betingelserne fra både 2009 og 2011."

Selskabet har i mail af 14/5 2014 til klageren bl.a. oplyst:

> "Tak for din mail med det scannede bilag, som ses i dine betingelser på side 26. Heri står, at du er omfattet lempeligere erhvervsevnevurdering end beskrevet i betingelserne, hvor din

erhvervsevne skal være nedsat med 2/3 jf §22 stk 3. Din erhvervsevne skal blot være nedsat med 1/2 delen for at modtage fuld ydelse og præmiefritagelse.

I samme § kan du se, at reglerne omkring beregningen af indtjeningsevnen - se stk 3, andet afsnit, hvor reglerne for offentlige tilskud er beskrevet."

I brev af 13/6 2014 til klageren har selskabets interne klageråd bl.a. anført:

"Klagerådet er enigt med dig i, at fleksjobtilskudændringen isoleret set medførte en forringelse af dine forsikringsvilkår. Det er imidlertid klagerådets opfattelse, at ændringen kunne aftales mellem SEB Pension og [arbejdsplads] uden din accept, at den samlede 2009-ændring indiskutabelt var en fordel for [arbejdsplads] medarbejdere, og at [arbejdsplads] medarbejdere, herunder du selv, har haft mulighed for at sætte sig ind i ændringerne.

Du har anført, at [arbejdsplads] ikke ville vedtage en ordning i 2009, der stillede deres medarbejdere ringere. Det var bestemt heller ikke tilfældet, og som led i en generel intranetsinformation til alle medarbejdere kunne [arbejdsplads] HR-afdeling primo juli 2009 da også bl.a. oplyse, 'At de nye pensionsordninger på langt de fleste områder er bedre end de gældende'. [Arbejdsplads] har foretaget en helhedsvurdering af de nye erhvervsevnetabsvilkår, og samlet set fik medarbejderne et forbedret produkt.

På plussiden talte primært, at præmien faldt som følge af omlægningen fra individuelt livprodukt til gruppebaseret skadeprodukt. I 2008 betalte du kr. 9.944 kr. årligt for en dækning på kr. 187.200, mens du efter ændringen betalte kr. 3.549,84 for en dækning på kr. 234.302. En anden fordel ved aftaleændringen var, at du fik mulighed for at øge erhvervsevnetabsdækningen. Før 1. juli 2009 ville det have forudsat afgivelse af helbredsoplysninger, som du ud fra din sygehistorie ikke ville have kunnet bekræfte, men i efteråret 2009 kunne det ske på en simpel medarbejdererklæring, hvilket du benyttede dig af ved at forhøje dækningen fra 50 til 60 % af din gage.

På minussiden talte den ændring, du har klaget over.

Der har været afholdt orienteringsmøder i [arbejdsplads] om de samlede ændringer pr. 1. juli 2009, og du har i forlængelse heraf haft et personligt møde 17. september 2009 med en rådgiver fra SEB Pension, hvilket resulterede i den ovennævnte forhøjelse af din dækning. Du er skriftligt orienteret om de nugældende forsikringsbetingelser med fremsendelse af dækningsbevis 21. oktober 2009.

Afslutningsvis bemærkes, at ændringen har været i kraft i nu snart 5 år, uden at [arbejdsplads], [arbejdsplads] personaleforening eller andre …medarbejdere end du har fundet anledning til at klage over aftaleændringen. For en god ordens skyld skal det i den forbindelse præciseres, at [arbejdsplads] juridisk set hverken er forpligtet til at stemme ændringer af den her omhandlede karakter af med hverken personaleforening eller medarbejderne."

I klageskemaet af 14/6 2014 til nævnet har klageren bl.a. gjort gældende:

"**Sagsfremstilling**
Supplerende redegørelse kan evt. vedhæftes som bilag.

Ikke enig i vurderingen af hvordan jeg er dækket ved tab af erhvervsevne. De påstår nu at hvis jeg kan tjene 50% af min løn eller mere jvf nye betingelser ændret i 2009, så kan jeg ikke få erstatning udbetalt.

Jeg mener ikke vi har fået noget udførligt på skrift hvor de forklarer os tydeligt denne drastiske ændring i vores betingelser, og hvilken betydning det kan få. I mit tilfælde mister jeg ca 250.000 årligt og det er slet ikke sådan de har solgt deres produkt hvor de lover man kan opretholde sin levestandard. Ud over det har jeg udvidede regler, som alle [arbejdsplads] ansatte fik, og disse udvidede regler mener jeg går ind og erstatter alt andet i afsnit 2 i betingelserne der omhandler dækningen tab af erhvervsevne. Dette vil de helst ikke kommentere.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
At jeg ikke omfatter reglerne der siger at hvis jeg tjener 50% eller mere end det jeg tjente før jeg blev syg så får jeg ikke erstatning."

Selskabet har i brev af 23/7 2014 til nævnet henvist til vurderingen af 13/6 2014 fra det interne klageråd, idet det yderligere bl.a. oplyst:

"Klageren var forud for og efter 2009 ansat i [arbejdsplads], som har firmapensionsaftale med SEB Pensionsforsikring A/S. Det er arbejdsgiverens ret at bestemme hvor medarbejdernes pensionsordninger skal etableres og vilkårene herfor.
...
Klageren har været mindst 50 % erhvervsudygtig siden 2010, og har siden da haft ret til præmiefritagelse og en månedlig ydelse på ca. 18.000 kr. - en ydelse der kun ville have udgjort 15.000 kr., hvis firmapensionsaftalen ikke var blevet ændret i 2009. Klageren er ikke i fleksjob, og har derfor ikke lidt noget tab.

Klageren omtaler i sin klage nogle 'udvidede regler'. I [arbejdsplads] oprindelige firmapensionsaftale fra sidste århundrede var der alene ret til erhvervsevnetabsdækning ved mindst 66 2/3 % erhvervsevnetab. Dette var i 2002, hvor klagerens pensionsordning blev tegnet, ændret til dækning allerede ved 50 %. Ændringen blev formuleret som et tillæg til forsikringsbetingelserne i den form, som i en svært læselig kopi er fremlagt af klageren. 50 %-dækningen er videreført i 2009, og de 'udvidede regler' er således uden relevans for nærværende tvist."

Selskabet har i brev af 9/2 2015 til nævnet supplerende forklaret:

"Det senest forud for 2009-ændringen udstedte dækningsbevis inkl. forsikringsbetingelser er fra 18. april 2006, Bilag A. Klagerens aftale blev 1. juli 2008 - uden ændring i Bilag A-forsikringsbetingelserne - suppleret med unit link-opsparing. Der medfulgte imidlertid ikke forsikringsbetingelser til det som Bilag B vedlagte dækningsbevis.

Det efter 2009-ændringen - og efter orienteringsmøderne i [arbejdsplads] og det personlige rådgivningsmøde 17. september 2009 - udstedte dækningsbevis inkl. de ændrede forsikringsbetingelser fra 21. oktober 2009, fremlægges som Bilag C.

Det er en almindelig kendt sædvane, at arbejdsgiveren forhandler og beslutter forsikringsvilkårene med det pensionsselskab, som arbejdsgiveren vælger. Andet kan følge af aftale mellem arbejdsmarkedets parter, herunder de underliggende arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, men sådan aftale foreligger ikke i denne sag. Arbejdsgiverens ([arbejdsplads]) beslutningsmyndighed fremgår i øvrigt af dækningsbeviserne, idet Bilag A-C alle indeholder vilkåret 'Overenskomst om pensionsordning. Denne aftale følger overenskomsten mellem arbejdsgiver [arbejdsplads] og SEB Pensionsforsikring.'

Nævnet efterlyser kopi af 'det materiale, der blev fremsendt til kunderne i forbindelse med ændringen'. Der blev ikke sendt formelle orienteringsbreve, idet [arbejdsplads] og SEB Pension i sommeren 2009 i stedet løftede informationen - herunder med et personligt rådgivningsmøde til klageren - op på det højere niveau, som er detaljeret beskrevet i mit brev til nævnet af 23. juli 2014."

Klageren har i mail af 13/2 2015 til nævnet bl.a. bemærket:

"Jeg håber at nævnet vil kigge på vigtigheden af, hvorfor de hele tiden henviser til et personligt møde hvor dette bliver fremlagt, jeg erindrer ikke et møde hvor det bliver fremlagt konsekvensen af denne ændring, men et rådgivningsmøde om vægten på de tre dele pension, død og tab af erhvervsevne. Og hvorfor det er så vigtigt at påpege det møde når de mener at [arbejdsplads] kan aftale en så drastisk ændring i betingelserne for deres ansatte uden at de ansatte får udførligt information om dette, og eventuelt har muligheden for at sørge for at være ordentligt dækket ind andet steds.

Derfor henviser jeg igen til de udvidede regler for [arbejdsplads] ansatte."

I klagerens dækningsbevis af 18/4 2006 hedder det bl.a.:

"**Tab af erhvervsevne**

Hvis du mister 1/2 af din erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykke inden 1. december 2035 (65 år)

- udbetaler SEB-pension efter 3 måneder en månedlig årlig 148.251,89kr. 1
  dog længst til 1. december 2035. Renten udgør 50,00%
  af den oplyste gage

- giver SEB-pension fuld præmiefritagelse efter 3 måneder,
  dog aldrig udover det aftalte præmieophør

...

Særlige bestemmelser

Overenskomst om pensionsordning
Denne aftale følger overenskomsten mellem arbejdsgiver [arbejdsplads] og SEB Pensionsforsikring.

Bidragene til forsikringen indbetales af arbejdsgiveren. Denne ordning er oprettet som led i et ansættelsesforhold."

I de tilhørende forsikringsbetingelser fremgår det bl.a.:

"Definition af invaliditet
1.
Ret til præmiefritagelse og dækning ved tab af erhvervsevne har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne, uden at det skyldes forsæt således, at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

2.

Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til præmiefritagelse og udbetaling af dækning ved tab af erhvervsevne foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn.

...

Udvidede rettigheder ved invaliditet

Rettighederne i regulativet udvides til også at omfatte nedsættelse af erhvervsevnen til 1/2 eller derunder.

Udvidelsen betales som udgangspunkt af bonustilskrivningen og kan bortfalde, hvis der ikke kan tilskrives en tilstrækkelig stor bonus. Den gælder for et kalenderår ad gangen og indtil et eventuelt bortfald meddeles.

Hvis forsikredes erhvervsevne nedsættes til 1/2, mens de udvidede rettigheder gælder, er der ret til fuld præmiefritagelse og udbetaling af fuld invaliderente dækning ved tab af erhvervsevne, når nedsættelsen af erhvervsevnen indtræder, mens de udvidede rettigheder gælder."

I dækningsbeviset af 21/10 2009 er det bl.a. anført:

"**Nyt dækningsbevis - ændring af din livs- og pensionsforsikring**
Vi er glade for, at vi her kan sende dig et nyt dækningsbevis, fordi din pensionsaftale er ændret.

Dækningsbeviset erstatter det, du tidligere har fået, og er din dokumentation for vores aftale.

...

Sådan er du dækket ved Tab af erhvervsevne
pr. 1. juli 2009

Hvis du mister 1/2 af din erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykke inden 1. december 2037 (67 år)

- udbetaler SEB-pension efter 3 måneder en månedlig invaliderente, dog længst til 1. december 2037. Renten udgør 7,07% af den oplyste gage	årlig	27.607,90kr.	1
- udbetaler SEB-gruppe efter 3 måneder en månedlig rente, længst til 1. december 2037. Renten udgør 52,93% af den oplyste gage	årlig	206.694,50kr.	1

- giver SEB-pension, SEB-gruppe og SEB Link fuld præmiefritagelse efter 3 måneder, dog aldrig udover det aftalte præmieophør

...

Særlige bestemmelser - for hele aftalen

Overenskomst om pensionsordning
Denne aftale følger overenskomsten mellem arbejdsgiver [arbejdsplads] og SEB Pensionsforsikring.

Bidragene til forsikringen indbetales af arbejdsgiveren.

Denne ordning er oprettet som led i et ansættelsesforhold."

I de tilhørende forsikringsbetingelser hedder det bl.a.:

"**§ 1. Forsikringsaftalens parter**
Forsikringen aftales mellem SEB Pensionsforsikring A/S (i det følgende kaldet SEB-pension) og forsikringstageren.
...
Stk. 3.
Da forsikringen er led i et ansættelsesforhold, er arbejdsgiveren tillige aftalepart og forsikringsbetingelserne kan være fraveget ved aftale mellem arbejdsgiveren og/eller arbejdstageren og SEB-pension.
...
§ 21. Dækning ved tab af erhvervsevne
Forsikringen giver ret til erstatning, hvis den forsikredes generelle erhvervsevne i forsikringstiden nedsættes til mindst 1/3 af den fulde erhvervsevne som følge af helbredsforringelse (sygdom eller ulykkestilfælde), uden at dette skyldes forsæt.

Stk. 2.
Forsikringen dækker aldrig tab af erhvervsevne, hvis der ikke ved en lægelig undersøgelse kan påvises objektive tegn på tilstedeværelsen af mén eller sygdom (forsikringen dækker således aldrig, hvor der f.eks. alene er tale om subjektive klager over smerter, gener og lignende).

§ 22. Definition på tab af erhvervsevne
Tab af erhvervsevne foreligger, når den forsikrede af helbredsmæssige årsager ikke længere er i stand til - bedømt under hensyntagen til den forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Stk. 2.
Der er således tale om en generel og ikke en individuel målestok, idet forsikredes erhvervsevne vurderes i forhold til alle erhverv, man med rimelighed kan forlange, forsikrede skal påtage sig - herunder også erhverv, som eventuelt måtte forudsætte omskoling. Der er ikke ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis forsikrede anses for egnet til omskoling, og det efter endt omskoling må antages, at forsikrede efter omskoling vil kunne oppebære 1/3 af den indtjening beskrevet i stk. 1.

Stk. 3.
Ved vurderingen af om der foreligger erhvervsevnetab, der berettiger til erstatning, lægges der vægt på både omfanget af helbredsforringelsen, og om der er en indtægtsnedgang på 2/3 af den indtjening, der er beskrevet i stk. 1. Vurderes helbredsforringelsen ikke at medføre et erhvervsevnetab på mindst 2/3, eller er indtjeningen ikke nedsat med mindst 2/3, er der ikke ret til erstatning.

Ved beregningen af den i stk. 1 nævnte indtjening indgår eventuelle offentlige tilskud og lignende, som den forsikrede direkte eller indirekte er eller kan være berettiget til at modtage som led i en hel eller delvis forbliven på arbejdsmarkedet som selvstændig eller ansat.
...
Udvidede rettigheder ved invaliditet
Rettighederne i Afsnit 2 Betingelser for dækning ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelse er udvidet til at omfatte nedsættelse af erhvervsevnen til 1/2 eller derunder.

Udvidelsen betales som udgangspunkt af bonustilskrivningen og kan bortfalde, hvis der ikke kan tilskrives en tilstrækkelig stor bonus. Den gælder for et kalenderår ad gangen og indtil et eventuelt bortfald meddeles.

Hvis forsikredes erhvervsevne nedsættes til 1/2, mens de udvidede rettigheder gælder, er der ret til fuld præmiefritagelse og udbetaling af fuld invaliderente dækning ved tab af erhvervsevne, når nedsættelsen af erhvervsevnen indtræder, mens de udvidede rettigheder gælder."

Nævnet udtaler

Det fremgår af sagen, at klageren den 21/10 2009 fik tilsendt et nyt forsikringsbevis i forbindelse med ændringer i sin firmapensionsordning. Ændringerne trådte i kraft den 1/7 2009. Selskabet har oplyst, at der på klagerens arbejdsplads - forud for ændringen - var sket orientering på intranettet om indholdet af ændringerne, og at klageren havde et personligt møde om sin pensionsordning den 17/9 2009.

Klageren er utilfreds med, at hendes pensionsordning den 1/7 2009 blev ændret således, at der ved beregning af et erhvervsevnetab skal indgå offentlige tilskud og lignende, som den forsikrede er eller kan være berettiget til at modtage som led i hel eller delvis forbliven på arbejdsmarkedet. Hun har anført, at der ikke er sket information omkring indholdet af ændringerne – herunder at der ikke er sket skriftlig orientering.

Nævnet bemærker, at det følger af § 4, stk. 1, i bkg.nr. 1132 af 17/11 2006 om information om livsforsikringsaftaler, at væsentlige ændringer under forsikringens løbetid ikke kan finde sted uden varsel til forsikringstageren på papir eller andet varigt medium. I stk. 2 fremgår det videre, at såfremt forsikringsaftalen er etableret som led i et ansættelsesforhold, kan oplysningerne gives i forbindelse med, at ændringerne træder i kraft.

Efter en gennemgang af sagen og under hensyntagen til at klagerens pensionsordning er en firmapension finder nævnet, at klagerens arbejdsplads og selskabet har ret til at aftale ændringer i vilkårene for pensionsordningen, og at fremsendelsen af dæknings-

beviset af 21/10 2009 var en tilstrækkelig information til klageren omkring de ændrede vilkår. Nævnet finder derfor ikke grundlag for at tilsidesætte selskabets vilkårsændring.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels